

DUALISME

Projecte d'arxiu

Clara Pedrós Rodríguez
1A
Curs: 2024-25

1. REFERENTS VISUALS	3
1.1 Subcultures i tribus urbanes.	3
1.1.2 Subcultures al Japó.....	4
1.2 Yusuke Nagata.....	5
1.2.2 Articles periodístics	6
1.3 Soichiro Koriyama	7
1.3.1 Apartments in Tokyo	7
1.3.2 Articles periodístics	8
1.4 Pel·lícules.....	9
1.5 Cançons	10
1.5.1 El cas de Roro-chan.....	10
1.6 My R	11
1.7 Hikikomori.....	11
Videojocs	13
1.8 Kyoichi Tsuzuki.....	14
1.8.1 Happy Victims	14
1.8.2 Tokyo Style	15
1.9 Altres	15
1.9.1 Imatges pròpies	18
.....	22
1.10 Eborranys.....	23
2. PROJECTE D'ARXIU	26
2.1 Motiu i justificació	26
3. LECTURES.....	33
3.1 Los lugares de la memoria	33
3.2 Mal de archivo, Soy Cámara.....	34
4. BIBLIOGRAFIA	35

1. REFERENTS VISUALS

1.1 Subcultures i tribus urbanes.

Què és una subcultura?

Una subcultura és un conjunt més o menys organitzat de creences, actituds i conductes compartides per un grup que, a través d'aquestes, es distingeix de la resta de la societat tradicional (entesa com la "cultura dominant").

1.1.2 Subcultures al Japó

1.2 Yusuke Nagata

Yusuke Nagata és un fotògraf de carrer amb base a Tòquio especialitzat en retrats espontanis al carrer. Durant dos anys (2019-2021), va decidir embarcar-se en un projecte sobre els Toyoko Kids, un grup d'adolescents sense llar que viuen al voltant dels cinemes Toho al districte de Kabukichō, a Shinjuku.¹

1.2.2 Articles periodístics

"Aquests nois han fugit de pares que els maltractaven o no mostraven cap interès per ells", va dir en Gen. "Alguns eren orfes que van escapar de les seves llars. I ara aquesta és casa seva, un lloc sense normes i que funciona les 24 hores del dia."

'A ningú li importa i ningú n'assumeix la responsabilitat'

*"Antigament, el Japó era una comunitat de pobles on les famílies i els veïns es cuidaven i s'ajudaven els uns als altres", va dir. "Això s'ha perdut. Hi ha més gent amb problemes econòmics, moltes mares solteres que lluiten per tirar endavant, i els nois joves estan immersos en els seus telèfons mòbils i el món en línia."*²

¹ sodiumnami. *This Photographer Shows How Homeless Teenagers In Tokyo Live*,

² Ryall, Julian. "Japan: 'Toyoko Kids' struggle to survive on city streets – DW – 06/10/2024."

1.3 Soichiro Koriyama

1.3.1 Apartments in Tokyo

La mort de persones classificades com a casos de **Kodokushi** al Japó ha anat augmentant. **Kodokushi** ("Mort Solitària", en japonès) fa referència generalment a la mort de persones soles que viuen a casa seva a causa de malalties sobtades i de la seva incapacitat per demanar ajuda, tot i que no hi ha una definició clara.³

³ ("Kodokushi: Apartments of Lonely Deaths in Tokyo, by Soichiro Koriyama")

1.3.2 Articles periodístics

La vida al cor de l'epidèmia de morts solitàries al Japó: "Estaria mentint si digués que no estic preocupat"

Uns 68.000 persones es preveu que moriran soles i sense ser notades al Japó aquest any, segons la policia, mentre la població continua envellint.⁴

⁴ McCurry, Justin. "Life at the heart of Japan's lonely deaths epidemic: 'I would be lying if I said I wasn't worried.'" The Guardian,

1.4 Pel·lícules

- Sala Sambójców
- A silent voice
- Los mundos de Coraline

1.5 Cançons

1.5.1 El cas de Roro-chan

滋賀中三美少女が「自殺生中継」した戦慄の3分！⁵

"Estudiant de 3r curs de secundària de la prefectura de Shiga i els esgarrifosos 3 minuts del seu 'suïcidi en directe'"

El matí del 24 de novembre, una noia de 3r curs de secundària va saltar des del 13è pis de casa seva i es va treure la vida. Sorprenentment, va retransmetre en directe els seus últims moments en una pàgina de vídeos. Va deixar aquest món segons les seves pròpies paraules: "Vull ser una llegenda." Després de buscar un lloc on encaixar al món d'internet i convertir-se en una idol popular, el que va fer la noia va commocionar tothom.

Canció basada en el cas real de Roro:

神聖かまってちゃん (Shinsei kamattechan) - るるちゃん
の自殺配信 (Ruru-chan's Suicide Livestream)

⁵ ("滋賀中三美少女が「自殺生中継」した戦慄の3分！ (1) ")アサ芸プラス

1.6 My R

1.7 Hikikomori

Hikikomori (japonès: ひきこもり o 引きこもり, que significa "retirar-se cap a dins, estar reclus") és conegut també com a retir social sever i es caracteritza per un aïllament complet de la societat, buscant graus extrem de solitud i confinament.

El fenomen hikikomori s'ha descrit com una condició psicopatològica i sociològica en què les persones es retiren totalment de la societat durant almenys sis mesos i es reclouen a casa seva per evitar qualsevol tipus de compromís social, com l'educació, l'ocupació o les amistats.

"Com a pares, les persones d'aquella generació tendien a pressionar els seus fills perquè aspiressin a més i s'esforcessin més, tot i que les oportunitats anaven minvant.

"Els joves d'avui dia estan ansiosos per sortir-se del camí perquè saben com és de difícil canviar de rumb. Abans, era possible imaginar-se construir una vida fins i tot després d'una infracció aquí o allà, però avui dia els joves estan convençuts que, un cop t'has desvia't, no hi ha segona oportunitat. Crec que aquesta és una de les principals raons de la caiguda de la delinqüència juvenil."⁶

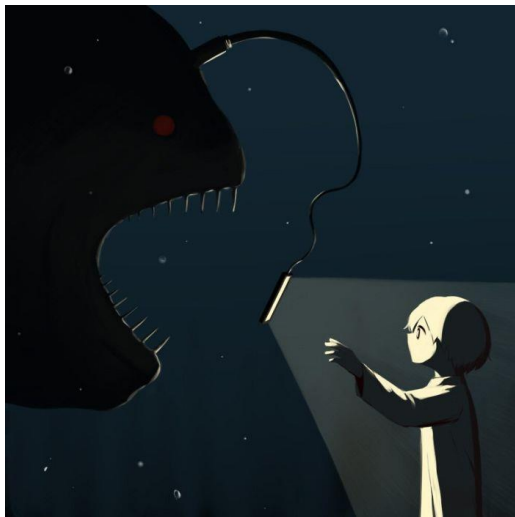
⁶ ("Growing Up in the Post-Growth Era: What Makes Japanese Teenagers Tick?")

Videojocs

Tant els adolescents com els adults joves estan familiaritzats amb les xarxes socials. Molts les utilitzen només com una via per compartir moments amb la família i els amics; d'altres, les veuen com una manera de fugir de la realitat. La falta d'autoestima, la manca d'amics, problemes familiars, dificultats a l'escola o la manca de salut mental poden convertir les xarxes socials en una arma de doble fil.

L'aïllament d'un individu dins d'un món virtual pot proporcionar una satisfacció immediata, però, un cop es desconnecta, aquell sentiment de ser estimat, popular o admirat desapareix, deixant lloc a noves emocions: frustració, insatisfacció, rebuig de la realitat, tristesa, i el sentiment de no pertànyer a cap lloc.

Les xarxes socials, com TikTok, Instagram o Twitter, poden ser una muntanya russa d'emocions. Quan estàs al pic més alt —famós, amb molts "likes" i visualitzacions—, la caiguda pot ser encara més gran i dolorosa. Comentaris maliciosos, comparacions amb altres persones i el ciberbullying són només algunes de les conseqüències d'aquesta exposició constant.

1.8 Kyoichi Tsuzuki

1.8.1 Happy Victims

L'exposició Happy Victims de Kyoichi Tsuzuki, presentada el 2008, explora el fenomen de l'addicció a la moda entre els joves col·leccionistes japonesos. Mitjançant una sèrie de fotografies, Tsuzuki documenta els interiors i les col·leccions d'aquestes persones, mostrant com els seus espais estan plens d'articles de moda i objectes d'alt valor, sovint contrastats amb les seves vides quotidianes, que poden ser més senzilles o fins i tot precàries.

L'exposició es caracteritza per una mirada irònica i crítica sobre l'obsessió per la moda i el consumisme, destacant la dicotomia entre els objectes luxosos i les condicions de vida dels individus que els posseeixen.

A través d'aquesta obra, Tsuzuki explora temes com la superficialitat, la dualitat entre l'aparença i la realitat, i la manera en què les persones es defineixen a través dels objectes que consumeixen, sovint buscant una validació social o una sensació d'identitat a través de marques prestigioses.⁷

1.8.2 Tokyo Style

1.9 Altres

⁷ "HAPPY VICTIMS, YOU ARE WHAT YOU BUY." *DISPOSABLETEENZ*,
"Kyoichi Tsuzuki." *Mudam*,

LYCORIS RADIATA *o flor del infierno*

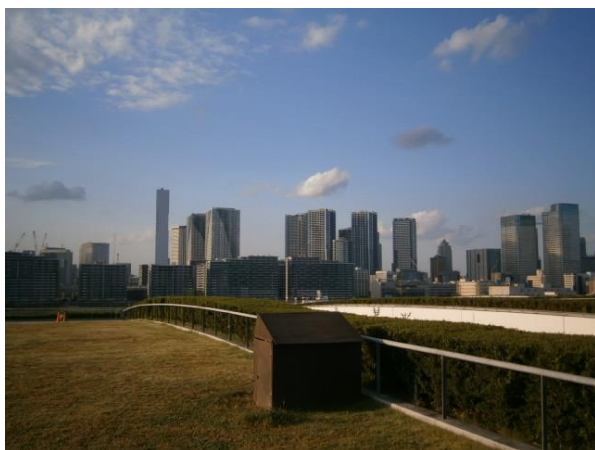
La Higanbana es una especie de lirio que crece en Japón. Es llamada "flor del infierno" y está asociada a la muerte en la sociedad japonesa. Ya que sus bulbos son venenosos, era plantada en cementerios para evitar que los animales comieran a los muertos.

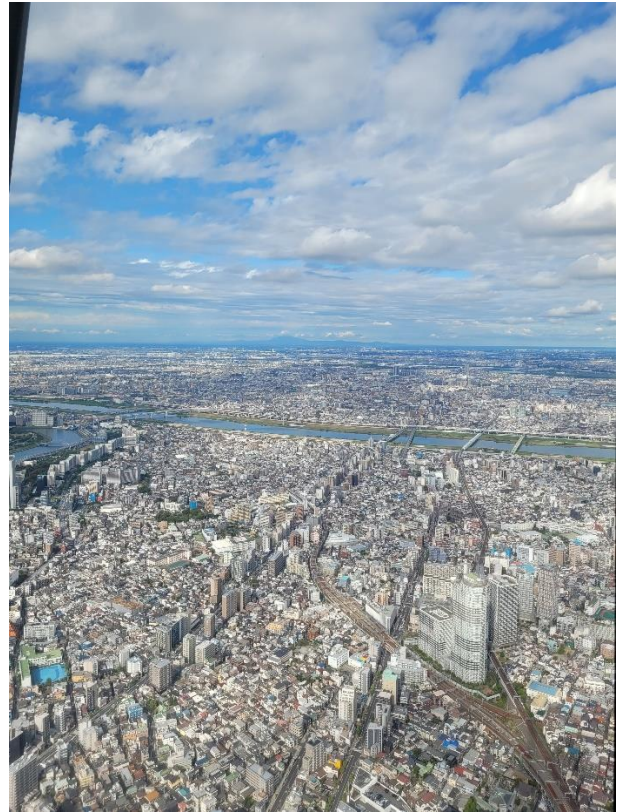
originaria

una planta que forma parte de la familia de las amarilidáceas. Su origen está en países asiáticos como China, Japón, Corea y Nepal, donde crece de forma silvestre

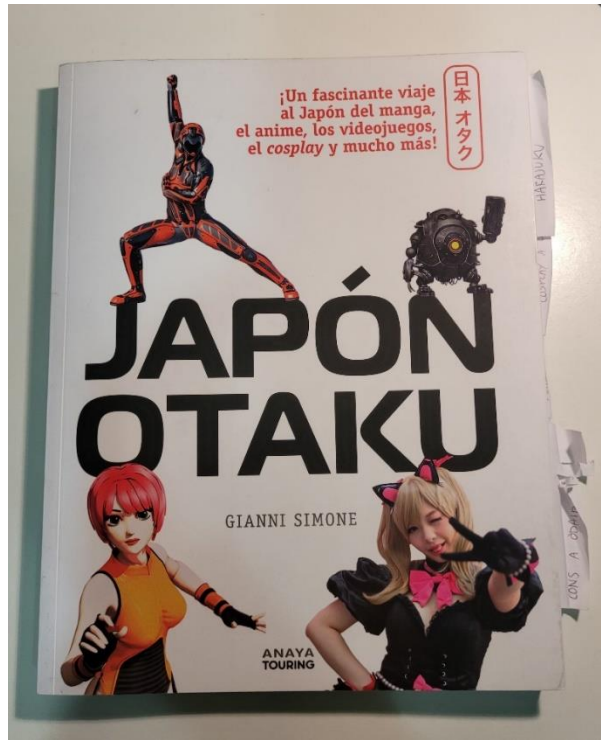
1.9.1 Imatges pròpies

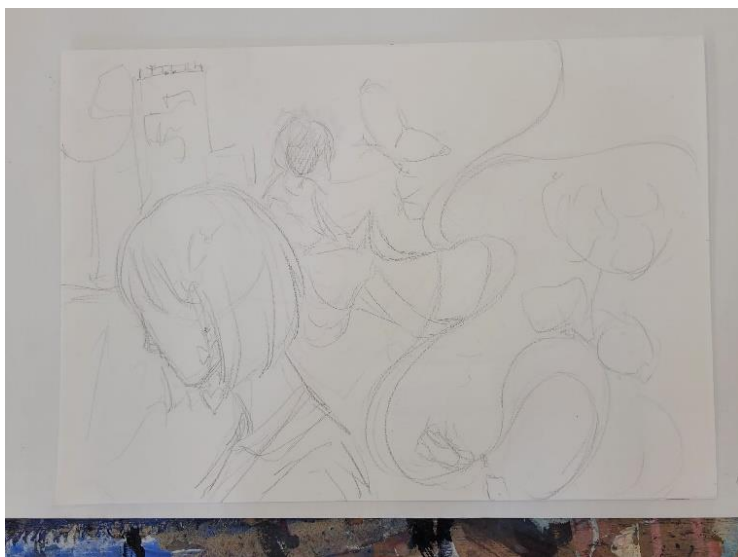

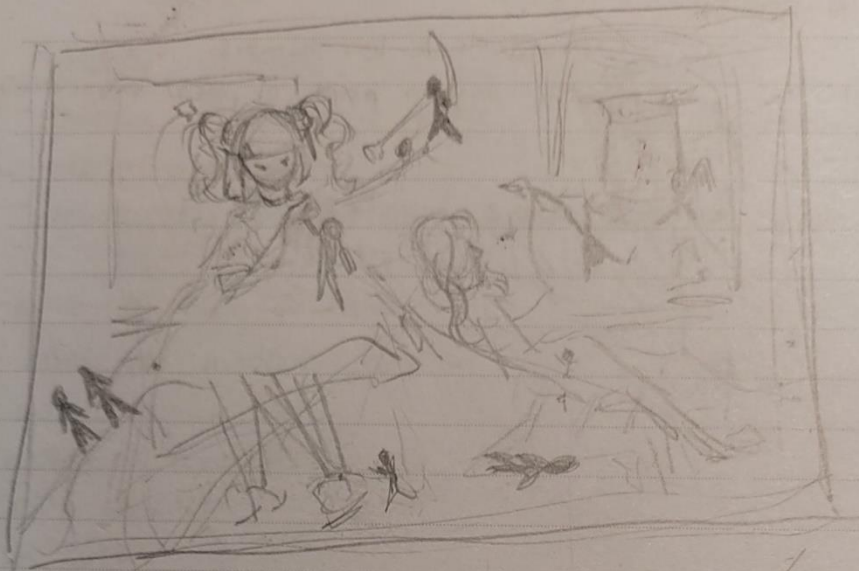

1.10 Eborranys

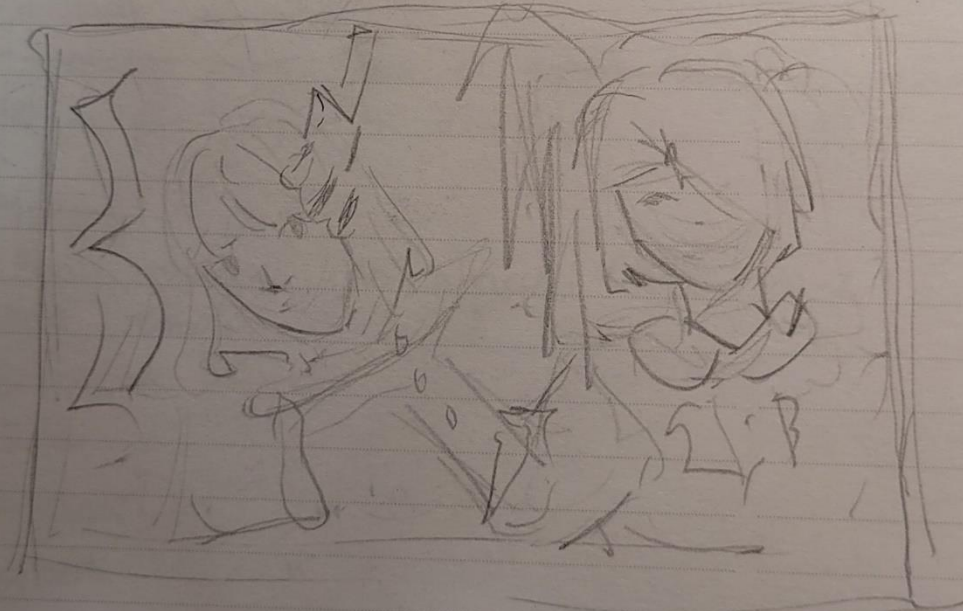

canons de bellesa
rela

solitud

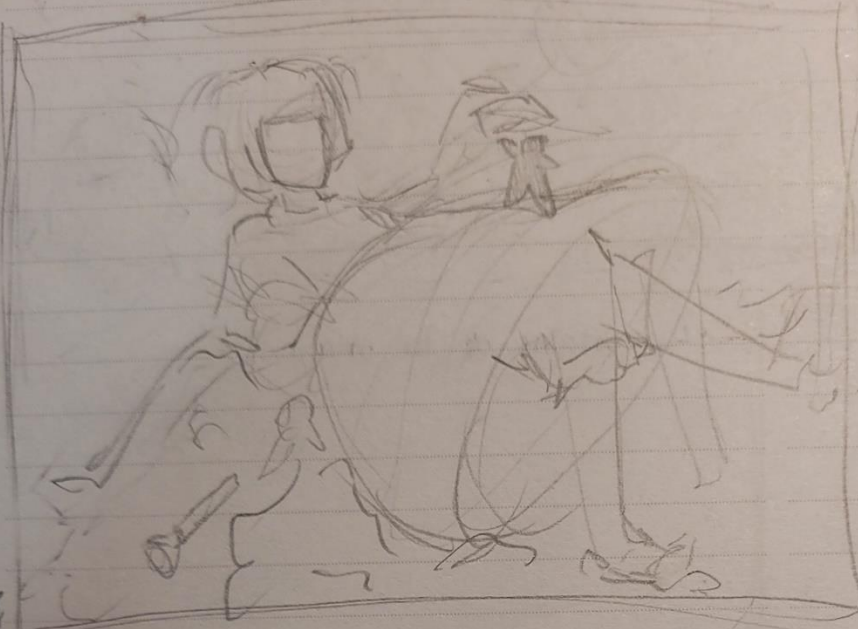
MATAR EL CANON JPN

- canons de bellesa
- significat de la moda (i) → ser diferent, trencar els canons
- que es el que reivindica la mateixa moda an

↑ - arbres

- ALICIA Y EL PAIS DE
LAS MARAVILLAS P
Surrealismo: món imaginari

- sexualització

→ món

occidental

→ mifo

Kamikaze

sols
2 cables

cau
el
caf

- Soletat

- encaixar

- en la societat

→ món /

naïf /

↑ ambiental al món oriental

2. PROJECTE D'ARXIU

2.1 Motiu i justificació

La moda sempre ha estat un tema que m'apassiona, especialment pel fet que un individu, a través de la roba, projecta la seva personalitat d'una manera artística. Com una persona combina les capes de la roba, els accessoris, les sabates, el maquillatge i, incloent-hi també el pentinat, conforma tota una estètica general. Vaig començar la meua recerca volent-me centrar en aquest tema, però concretament en la moda alternativa i les reivindicacions ideològiques i socials que cada tribu urbana o subcultura manifesta, tot mitjançant la vestimenta com a eina per oposar-se a la societat de la cultura dominant.

Una subcultura que em crida molt l'atenció és la "Lolita". A més de la seva estètica "infantil" i de nina, la seva història és molt controvertida, sobretot a Occident. Actualment, el terme a Occident es veu sexualitzat a causa del llibre "Lolita", escrit per Vladimir Nabokov, que narra una història sobre l'enamorament i l'abús d'una menor des de la perspectiva del mateix pedòfil. Paral·lelament, al Japó va sorgir un grup de joves que, a la dècada dels vuitanta, mitjançant l'estètica, volien trencar amb els cànons de dona ideal masclistes dins de la societat japonesa.

La societat japonesa és com el mar: com més profund investigues, tot es fa més fosc i més inabastable. T'adones que no només es tracta del "país ideal amb la menor taxa de crims, un dels llocs més segurs, ciutats plenes de llums, festivals, anime, videojocs", sinó també d' "un país masclista, amb una alta taxa de suïcidis, racista, solitari, (...)."

Al districte de Kabukichō, el districte vermell, pel carrer es poden trobar nois i noies vestits amb una estètica coneguda com a "**Jirai Kei**". És una subcultura que va guanyar popularitat el 2020 a la zona de Kabukichō. S'associa amb els **Toyoko Kids** o bé, **Runaway Kids**, adolescents o adults joves que fugen de casa per motius familiars (violència domèstica, disconformitat amb la societat, solitud, no encaixar), i es reuneixen amb altres persones que estan en la mateixa situació.

La seva estètica és controvertida perquè, a l'estar formada majoritàriament per adolescents amb problemes de salut mental i pel fet que es desenvolupa al districte vermell, s'associa aquesta subcultura amb una tendència autodestructiva: autolesions, sobredosis com a forma d'escapar del món, prostitució lligada amb la pedofília... Sobretot les noies, que per aconseguir diners mitjançant les xarxes socials, acaben prostituint-se. En reunir-se en grups, comparteixen diners i s'ajuden mútuament.

La societat japonesa es coneix com a solitària; costa molt fer amics pel seu caràcter introvertit i la seva mentalitat tancada i nacionalista. Quan vaig anar al Japó l'octubre de 2023, vaig poder apreciar i viure el xoc cultural amb els meus propis ulls. Bàsicament, si no ets japonès, mai arribaràs a encaixar del tot.

Partim del fet que, cara a cara, ells mai et miraran malament, però tampoc els agrades. Al metro no s'asseuen al teu costat, et poden negar l'entrada a alguns restaurants, botigues, hotels o apartaments simplement perquè no ets com ells.

Els carrers són preciosos: nets, amb jardins molt ben cuidats, sense cap paper a terra ni una sola fulla. Tot és tant perfecte que es percep com solitari; no és acollidor. Sembla una ciutat futurista molt avançada, però tan ordenada que resulta inquietant, fins al punt de fer-te sentir incòmode. Com pot una ciutat tan gran esdevenir tan silenciosa?

Aquí es deriven molts dels problemes mentals que la gent pateix, així com la fugida de molts estrangers que idealitzen el país i es troben en la situació que "aquell lloc idíl·lic" no fa més que deprimir-te cada dia que hi passes. La nostra mentalitat de passar temps amb la família, sortir amb un gran grup d'amics... és totalment oposada a la seva.

Restaurants amb només una cadira, anomenats "restaurants antisolidaris" on et col·loquen un ós de peluix perquè t'acompanyi, els maid cafés, els host clubs... Són llocs que, almenys en la nostra cultura, ens semblen molt peculiars i fins i tot inquietants, per la manera com la gent paga, no per serveis sexuals, sinó només per tenir "un amic", algú amb qui conversar i omplir el buit.

En la meva experiència en un maid café, és un lloc que, a primera vista, resulta molt "cute", encara que estrany. Un grup de noies joves, d'uns menys de vint-i-cinc anys, amb una actitud riallera i, en certa part, infantil, conversen amb tu, ballen en un escenari, es fan fotografies i fins i tot venen a la teva taula si dius "moe moe kyun"... però només si pagues. Es lucren de la solitud de la gent amb preus elevats.

Una persona em va cridar especialment l'atenció: un home d'uns més de trenta anys que estava sol. Tenia totes les maids al seu voltant i agitava lightsticks mentre les noies ballaven. Tot plegat forma part d'una via d'escapament de la realitat.

Un costum japonès és treure's les sabates abans d'entrar a casa d'algú o a l'escola, i canviar-les per unes d'interior. Pel que fa als suïcidis, un nombre elevat de persones que intenten suïcidar-se es treuen les sabates. Segons diverses teories, això es fa per evitar portar la brutícia d'aquest món al següent, per indicar que la causa de la mort és un suïcidi, per facilitar la localització del cos, perquè els samurais ho feien o perquè és una pràctica habitual que es veu sovint a la televisió.

En el meu arxiu personal de fotografies, vaig observar la vegetació i els jardins preciosos que hi ha a Tòquio. Aquesta ciutat té una de les poblacions més grans del món, i, tot i això, no hi ha contaminació i es respira aire net.

La meva primera obra mostra un entorn dessaturat, fosc i inquietant. Tot i que els colors utilitzats són rosats, liles i marrons, transmeten una sensació de soledat i desconcert.

L'entorn representat és una habitació, que esdevé un refugi personal. Els objectes dispersos pel terra —auriculars, bosses de compra, papers arrugats, carpetes— són una metàfora del caos mental. La moda també hi està present, com a mitjà per amagar els sentiments reals i per encaixar en grups socials, especialment dins de les xarxes socials. Es parla també de les aparences en línia; persones que envegen l'estil i la vida d'altres, però que en realitat són només adolescents atrapats en un món digital. La seva imatge pública no és més que una creació per escapar de la realitat.

La segona pintura, en canvi, té un to més "alegre" i abstracte. Mostra un cel blau, lleugerament ennuvolat, amb una vista de la ciutat de Tòquio, la seva vegetació i grans panoràmiques. En primer pla, una noia somriu mentre mira el terra. Què estarà mirant? Aquesta obra juga amb dos mons i amb la distorsió de la realitat d'estar en dos llocs a la vegada. L'internet és una eina que, tot i apropar-nos a altres persones, alhora ens allunya de la realitat.

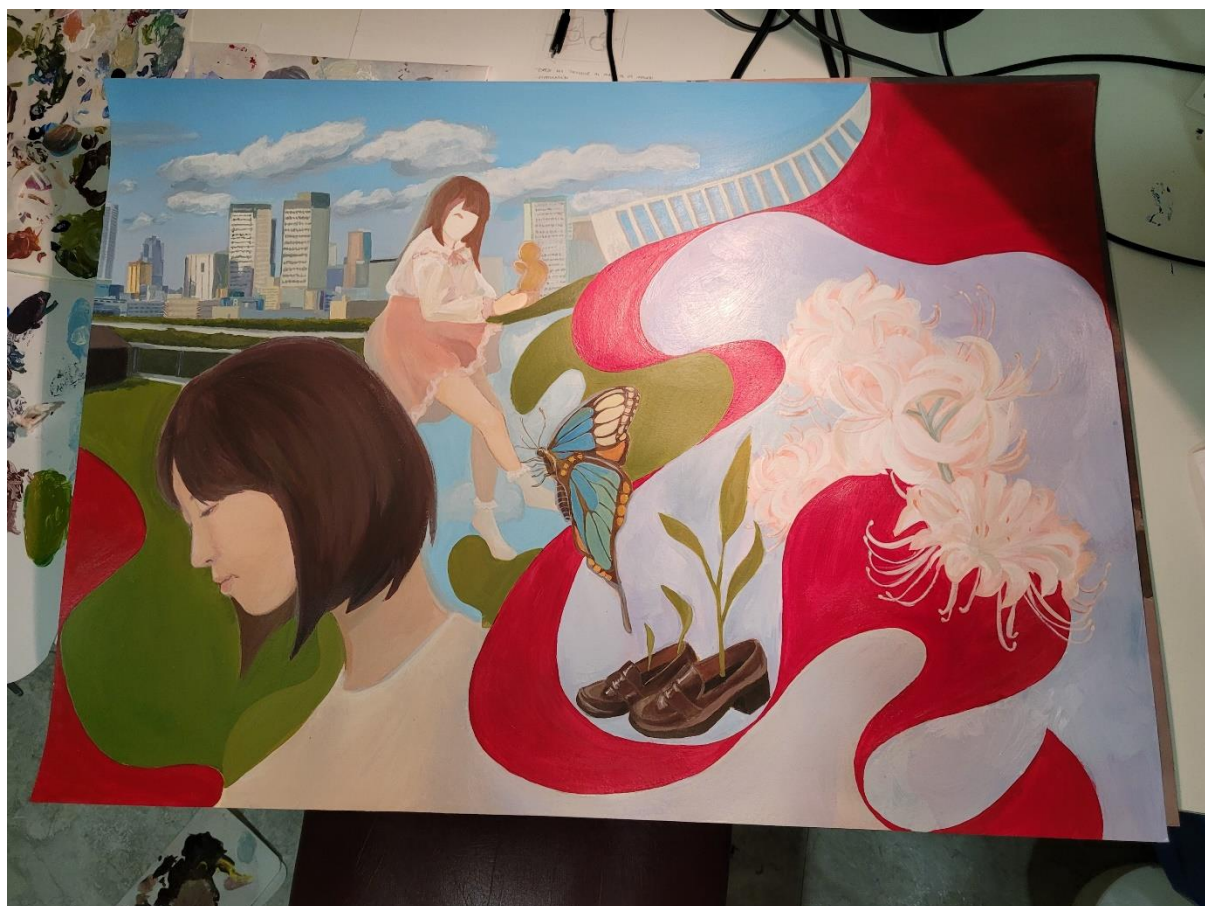
Tota l'obra està composta d'elements simbòlics, lliures de la interpretació de l'espectador. Per algú, pot tenir una lectura més positiva, mentre que per altres pot evocar sensacions de solitud i tristesa. La papallona⁸, per exemple, s'ha relacionat principalment amb

⁸ Kenta, Izumi. "What Do Butterflies Symbolize in Japan?"
"Suicide in Japan - statistics & facts."

la llibertat. Al Japó, simbolitza la metamorfosi d'una etapa a una altra, tant física com emocional. És un recordatori que, de vegades, una cosa bonica pot emergir d'una situació difícil. La seva figura també està vinculada al món espiritual i a l'altre món.

La persona, les sabates, la papallona, les línies orgàniques, les flors, el balcó...
Superació o rendició?

3. LECTURES

3.1 Los lugares de la memoria

En el llibre *Los lugares de la memoria. El arte de archivar y recortar*, Anna María Guasch ens parla sobre l'arxiu com a metodologia artística, com una forma de reflexió per generar i ajudar a crear diverses obres, formes de conèixer i redescobrir la història. Ella explica que l'arxiu no només serveix per preservar i recollir informació, sinó també per guardar i descartar elements, com una manera de seleccionar allò que ens interessa o que té algun significat en l'àmbit personal. L'artista, en guardar els documents, els retalls de revistes, diaris, fotografies, etc., agafa allò que li interessa i li dona un significat a escala visual.

L'arxiu com a metodologia artística té diverses funcions. En primer lloc, permet recuperar el passat i redescobrir-lo, treure a la llum aquelles històries que han quedat en l'oblit, marginades o censurades. Actua com un mitjà per desenterrar elements silenciats, donant una visió crítica i actual del passat.

Es tracta d'un espai que permet a la persona reflexionar i criticar sobre el context històric, sobre els conflictes, les guerres, les revolucions, etc.

L'arxiu no deixa de ser una màquina del passat. Artísticament, es poden crear obres a partir d'elements ja existents per reimaginar un fet. A més, en estar format majoritàriament per imatges, dona més marge per fer esquemes dinàmics que es poden anar contrastant. En conclusió, no només ens ajuda a conèixer el passat, sinó que també ens dona una idea sobre el present.

Respon a les preguntes sobre l'arxiu com a metodologia artística a partir d'una reflexió sobre el seu potencial per generar noves formes de coneixement, resistència i reconfiguració de la història.

3.2 Mal de archivo, Soy Cámara

El programa "Mal de archivo, Soy Cámara" relaciona l'arxiu i la metodologia artística partint d'una altra perspectiva. Respon a la pregunta de què aporta l'arxiu com a metodologia artística des d'un vessant crític, reflexiu i experimental. No aborda només l'arxiu com un mitjà d'informació i contingut, sinó també com una eina per explorar el procés de creació, la memòria i les narratives que ens envolten.

Aquest enfocament utilitza la recopilació d'imatges per reeditar-les i reinterpretar-les, amb l'objectiu de generar nous significats. Aquesta pràctica és clau en moltes disciplines artístiques actuals, com el videoart, el cinema experimental i les instal·lacions. Així, la metodologia transforma l'arxiu en un element dinàmic que permet noves formes de narrar, imaginar i qüestionar tant el passat com el present.

A més, l'arxiu esdevé un instrument per criticar la memòria històrica. No es limita a recollir el passat o desenterrar-lo, sinó que obre el camp a múltiples lectures dels esdeveniments històrics. Aquesta reinterpretació crítica aporta una visió que qüestiona allò que tradicionalment s'ha considerat veritat o oficial, obrint la porta a reflexions més complexes i inclusives.

El programa del CCCB també explora com aquestes pràctiques artístiques permeten un contrast directe entre passat i present. Els arxius, en aquest sentit, són utilitzats per fer-nos reflexionar sobre la manera com consumim i processem la informació a través dels mitjans de comunicació. Això subratlla el seu paper no només com a eines de preservació, sinó també com a instruments de creació i de resistència davant les narratives dominants.

En definitiva, "Mal de archivo, Soy Cámara" ens mostra com l'arxiu, més enllà de la seva funció documental, pot ser utilitzat en l'art contemporani per ampliar les possibilitats creatives, desvetllar significats amagats i posar en diàleg els conflictes i les connexions entre la memòria i l'actualitat.

4. BIBLIOGRAFIA

Works Cited

“滋賀中三美少女が「自殺生中継」した戦慄の3分！（1）.” アサ芸プラス, 5 December 2013, <https://www.asagei.com/excerpt/18247>. Accessed 8 November 2024.

F, Wlada. “JIRAI KEI - Japan's Melancholic Fashion Movement Yokogao Magazine.” Yokogao Magazine, 7 March 2024, <https://www.yokogaomag.com/editorial/jirai-kei>. Accessed 8 November 2024.

“Growing Up in the Post-Growth Era: What Makes Japanese Teenagers Tick?” nippon.com, 18 April 2022, <https://www.nippon.com/en/in-depth/d00800/>. Accessed 7 November 2024.

“HAPPY VICTIMS, YOU ARE WHAT YOU BUY.” DISPOSABLETEENZ, 19 October 2019, <https://www.disposableteenz.com/single-post/2019/10/19/happy-victims-you-are-what-you-buy-1>. Accessed 8 November 2024.

Kenta, Izumi. “What Do Butterflies Symbolize in Japan?” 4 December 2022, <https://visitjapan.blog/what-do-butterflies-symbolize-in-japan/>. Accessed 8 November 2024.

“Kodokushi: Apartments of Lonely Deaths in Tokyo, by Soichiro Koriyama.” Invisible Photographer Asia (IPA), 24 March 2014, <https://invisiblephotographer.asia/2014/03/24/kodokushi-soichirokoriyama/>. Accessed 8 November 2024.

“Kyoichi Tsuzuki.” Mudam, <https://www.mudam.com/collection/kyoichi-tsuzuki>. Accessed 8 November 2024.

McCurry, Justin. “Life at the heart of Japan's lonely deaths epidemic: 'I would be lying if I said I wasn't worried.'” The Guardian, 1 July 2024, <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jul/01/life-at-the-heart-of-japans-solitary-deaths-epidemic-i-would-be-lying-if-i-said-i-wasnt-worried>. Accessed 8 November 2024.

Princen, Gill. “The Evolution of Jirai Kei Fashion Yokogao Magazine.” Yokogao Magazine, 14 June 2024, <https://www.yokogaomag.com/editorial/jirai-kei-origin>. Accessed 8 November 2024.

Ryall, Julian. “Japan: 'Toyoko Kids' struggle to survive on city streets – DW – 06/10/2024.” DW, 10 June 2024, <https://www.dw.com/en/japan-toyoko-kids-struggle-to-survive-on-city-streets/a-69303771>. Accessed 8 November 2024.

sodiumnami. This Photographer Shows How Homeless Teenagers In Tokyo Live, Wednesday, April 19, 2023 at 7:23 AM, <https://www.neatorama.com/2023/04/19/This-Photographer-Shows-How-Homeless-Teenagers-In-Tokyo-Live/>. Accessed 8 November 2024.

“Subcultura.” Concepto, 9 June 2023, <https://concepto.de/subcultura/>. Accessed 8 November 2024.

“Suicide in Japan - statistics & facts.” Statista, 15 April 2024, <https://www.statista.com/topics/5259/suicide-in-japan/#topicOverview>. Accessed 8 November 2024.